

Recomanació 3/2024, de 19 de març, sobre la sol·licitud d'investigació per possibles irregularitats en relació amb l'autoria d'articles científics

Antecedents

El dia 25 de novembre de 2023 va entrar al registre general del Departament de Recerca i Universitats una petició genèrica de la Dra. Victoria Eugenia Rodríguez Vaello adreçada al CIR-CAT en relació amb el seu conflicte amb el Centre de Regulació Genòmica (CRG). La petició no incloïa cap documentació adjunta.

En la petició genèrica, la Dra. Rodríguez exposa:

Primero, que se ha transgredido la integridad científica y las normas de buenas prácticas al imponer un orden de autoría que no refleja la realidad de la investigación. Segundo, que, tras intentar solucionar el conflicto, no se ha seguido un proceso justo e imparcial que cumpla con el protocolo del centro para este tipo de casos, discriminándome, vulnerando mis derechos e invitándome a quebrar mis obligaciones éticas. Tercero, que esta discriminación ha ocurrido tras una inspección de trabajo.

En la petició genèrica, la Dra. Rodríguez demana:

El asesoramiento y la mediación del Comité para la Integridad de la Investigación en Cataluña para este conflicto de integridad de la investigación que afecta a las buenas prácticas científicas recogidas en el Código europeo de buenas conductas para la integridad científica y que, por tanto, no se vulneren los puntos 2.12, 2.14, 2.15, 2.34, 2.41, 2.42, 2.43, 2.71 ni se violen las responsabilidades profesionales recogidas en los puntos 3.12 y 3.13 y se llegue a una resolución justa e imparcial.

El 5 de desembre de 2023 la Secretaria del CIR-CAT va fer arribar a la Dra. Rodríguez un justificant de recepció.

El dia 10 de desembre de 2023 la Dra. Rodríguez tramet més informació a la Secretaria del CIR-CAT.

Seguint el [Procediment d'admissió i tramitació de comunicacions i sol·licituds sobre integritat científica vigent](#), la Secretaria del CIR-CAT va incloure aquesta petició en l'ordre del dia de la reunió ordinària següent, que s'havia d'esdevenir el dia 12 de desembre de 2023 i en la qual calia informar-ne el Ple.

En compliment dels acords assolits en la reunió esmentada en el punt anterior, el dia 13 de desembre de 2023 la Secretaria va trametre a la direcció del CRG un reguizell de preguntes per aclarir aquest assumpte.

El dia 19 de desembre de 2023 el director del CRG dóna la resposta de les preguntes que s'indiquen en el punt anterior, incloent-hi un conjunt de documentació relacionada amb aquest expedient.

El dia 7 de gener de 2024 la Dra. Rodríguez fa arribar més informació a la Secretaria del CIR-CAT.

En la reunió ordinària del dia 23 de gener de 2024, el Ple del CIR-CAT va acordar, entre altres qüestions, admetre a tràmit l'expedient i nomenar un ponent.

Resum dels resultats de la investigació

Pel que fa a la reclamació de caràcter laboral, mitjançant la documentació facilitada pel director del CRG hom té coneixement que hi ha hagut una resolució de la Inspecció de Treball favorable a la Dra. Rodríguez, en la qual s'imposava una sanció econòmica al CRG en relació amb la denúncia que va presentar sobre les seves condicions de treball. També ha quedat acreditat que aquesta resolució ha estat recorreguda pel CRG i que, en el moment de redactar aquest document, hom no té constància que ja se n'hagi dictat la resolució.

Pel que fa al conflicte d'autoria de l'article elaborat per la Dra. Rodríguez, en el qual havia treballat amb altres membres de l'equip del CRG, la documentació que ha estudiat el CIR-CAT indica que fou creat un comitè nomenat *ad hoc* i que aquest comitè va resoldre parcialment a favor de la Dra. Rodríguez, en el sentit de reconèixer el seu dret a figurar com a primera autora del treball, tal com ella reclamava.

Avaluació dels resultats de la investigació

Ateses les circumstàncies que s'han esmentat i d'acord amb la informació disponible, el CIR-CAT considera que:

- La petició d'actuacions sobre la situació laboral de la Dra. Rodríguez ha estat resolta per la Inspecció de Treball. Tot indica que li ha estat favorable. Nogensmenys, cal tenir present que està encara en espera de la resolució del recurs presentat pel CRG al respecte.
- Pel que fa a la petició de la Dra. Rodríguez de reconeixement de l'autoria principal en la publicació dels resultats obtinguts durant la seva estada al CRG, tot indica que també ha estat resolta favorablement per la comissió *ad hoc* nomenada pel CRG, sense perjudici del que s'esmenta més endavant en l'apartat de conclusions.

Aquest comitè també posa de manifest unes consideracions en relació amb actuacions i declaracions de les quals ha tingut coneixement tot examinant l'expedient tramès:

- a) En la resolució del comitè creat *ad hoc* pel CRG es fan unes consideracions sobre la suposada inexistència de normes sobre l'autoria d'articles científics aplicables a aquest centre. De tota manera, el CIR-CAT ha pogut comprovar que aquesta regulació existeix en el marc del Codi de bones pràctiques científiques del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB), que és directament aplicable al CRG, atès que aquest darrer hi està adherit. Fins i tot, en absència de normes pròpies, podria ser útil el [Codi europeu de conducta per a la integritat en la recerca](#) d'All European Academies (ALLEA). En el mateix sentit, podria ser clarificadora pel que fa a aquest tema en particular la publicació del CIR-CAT anomenada [Autoria de publicacions científiques i contribució a la recerca](#).
- b) En la resolució del comitè *ad hoc* del CRG es fa referència a la pertinència i oportunitat, en circumstàncies determinades, de fer ús de l'ordre dels autors en les publicacions científiques per tal d'afavorir la promoció dels autors joves. El CIR-CAT mostra el seu desacord amb aquesta utilització espúria del crèdit d'autoria, l'única finalitat del qual és donar fe i reconeixement de manera veraç de la contribució real i efectiva de les persones consignades com a autores en el treball que es publica.

Proposta de conclusions

Com es deriva dels punts anteriors, tot sembla indicar que les sol·licituds que són objecte d'aquest dictamen han estat de manera general ateses per la Inspecció de treball i també per la mateixa institució en conflicte, CRG.

Nogensmenys, hi ha alguns aspectes de l'estudi de l'expedient que el CIR-CAT vol palesar:

- D'una banda, s'ha de facilitar la publicació de la recerca que s'ha dut a terme, i s'ha d'instar a fer-ho.
- En el moment de l'episodi, el CRG ja havia adoptat el Codi de bones pràctiques científiques com a codi únic de referència del centre en relació amb els temes d'integritat.
- A més a més, si com s'afirma, no es disposa, efectivament, en el marc del CRG, d'un codi propi de bones pràctiques científiques, escau interpretar que seria recomanable emprar el Codi de bones pràctiques científiques del PRBB i fer-ne la difusió activa entre els seus investigadors.
- En relació amb l'autoria, també escau fer una puntualització en el sentit que en les publicacions cal incloure, sempre, les persones que efectivament han participat en la investigació i en l'ordre escaient (vegeu el document del CIR-CAT anomenat [Autoria de publicacions científiques i contribució a la recerca](#)). Aquest aspecte que aquí s'esmenta té a veure amb una documentació que també aporta la Dra. Rodríguez i que pot ser especialment rellevant si, com s'afirma, es podria haver donat una *gift authorship* com a recompensa a alguna persona que no hauria contribuït veritablement de manera significativa en aquesta recerca. De tota manera, però, en l'estudi de la documentació que s'ha rebut per emetre aquesta recomanació, el CIR-CAT no ha sabut trobar indicis febaents de l'afirmació suara esmentada. Nogensmenys, aquest comitè vol alertar que, si fos certa, estaríem davant de pràctiques que no són ni èticament ni professionalment acceptables. Tampoc ho serien, en cas que eventualment es poguessin confirmar, la concurrència d'altres al·lusions que es posen en boca d'investigadors en el sentit que, com a resposta a denúncies laborals, no s'hauria seguit el protocol d'actuació de què disposa el centre per resoldre conflictes d'autoria, o es podrien haver rebut amenaces tot dient que això "tindria repercussions negatives en la seva carrera professional".

Proposta de recomanació d'accions per a les parts implicades, i, quan sigui necessari, recomanacions sobre mesures més enllà d'un cas concret

1. Que la publicació que resulti del treball dut a terme per la Dra. Rodríguez durant la seva estada en el CRG es faci com més aviat millor. El CIR-CAT demana ser-ne informat quan això s'esdevingui per tal de fer un seguiment del compliment efectiu d'aquesta recomanació.
2. Que el CRG sigui exigent en l'aplicació del Codi de bones pràctiques científiques del PRBB que ha adoptat i en faci la màxima difusió entre els seus investigadors.